

Familjecentralen – en gemensam plattform för TSI Heder Malmö

Med utgångspunkt från en familjecentral arbetar TSI Heder Malmö för att förebygga och tidigt upptäcka hedersproblematik bland föräldrar och barn. Kompetenshöjande personalinsatser och informationsspridning är en del av arbetet där socialtjänsten, hälso- och sjukvården och öppna förskolan samverkar.

I det relativt nystartade utvecklingsprojektet TSI Heder Malmö är familjecentralen i bostadsområdet Lindängen, i södra Malmö, den gemensamma plattformen för arbetet. Familjecentralen är en mötesplats för blivande föräldrar och familjer. Här finns en barnmorskemottagning, BVC-mottagning, öppen förskola och föräldrarådgivning, som tillsammans arbetar tvärprofessionellt.

– Vårt primära syfte med TSI Heder Malmö är att, genom våra nya arbetsätt, tidigt upptäcka och förhindra hedersutsatthet bland barn och föräldrar som kommer hit, säger Nadja Sjölin, barnmorska och samordnare på familjecentralen Lindängen.

I många fall är MVC och BVC det första mötet för en förälder med en myndighet, berättar Nadja Sjölin. Det ger många möjligheter att informera föräldrar, utbilda i viss mån och bygga ett förtroende. Det är en möjlighet att lägga en viktig grund och att skapa tillit.

Projektet riktas till både yrkesverksamma på familjecentralen och till de olika verksamheternas målgrupper. Hittills har olika kompetenshöjande insatser genomförts bland verksamheterna för att skapa en gemensam grund och förförståelse i arbetet med hedersrelaterad utsatthet. Utöver det har regelbundna avstämningar med respektive verksamhet hållits och verksamhets-specifika rutiner har arbetats fram.

Stärkt samarbete genom samverkansrutiner

Samverkansarbete har skett genom att familjecentralens medarbetare delats in i två grupper med minst en medarbetare från varje verksamhet. Grupperna ses i samverkansmöten varje vecka. Man har även använt tid för arbetet på familjecentralens planeringsdagar varje termin. Tillsammans arbetar man med samverkansrutiner i form av bland annat gemensamma föräldragrupper, tematräffar och handlingsplaner. De gemensamma föräldragrupperna hålls ungefär en gång i veckan.

– Här kan vi bland annat samtala kring barns rätt till självbestämmande och vilken relation man vill ha till sitt barn. Anknytning, gränssättning och vikten av att läsa av barnets signaler är andra exempel på samtalsämnen, säger Nadja Sjölin.

Resursteam Heder, som är en verksamhet inom Malmö stad med fokus på att ge utbildning och konsultation till yrkesverksamma och stöd och rådgivning till enskilda utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, har funnits tillgängliga som bollplank i arbetet med upprättandet och implementeringen av nya gemensamma arbetssätt och rutiner.

TSI Heder Malmö arbetar utifrån följande mål:

- Förebygga och tidigt upptäcka hedersproblematik bland föräldrar och barn i åldern 0 till 6 år.
- Fler personer ska få rätt stöd och hjälp.
- Öka barnrättsperspektivet och stärka barns rättigheter.
- Öka personalens kunskap om förebyggande arbete för att tidigt upptäcka hedersrelaterat våld och hur man ska agera när det händer.
- Utveckla arbetssätt, stödmaterial och rutiner för hur det förebyggande arbetet för tidigt upptäckt av hedersrelaterat våld kan bedrivas.
- Upprätta en struktur för samverkan mellan verksamheterna på familjecentralen.
- Utveckla och pröva metoder och material för föräldrastöd. Informationsmaterial och diskussionsunderlag.

Exempel på insatser:

- Kompetenshöjande insatser för personalen i form av exempelvis föreläsningar. Samtliga medarbetare har gått en utbildning om våld i nära relation.
- Fördjupade och öppna frågeställningar till besökare på familjecentralen för att bättre kunna fånga upp eventuell hedersproblematik.
- BVC och barnmorskorna informerar om rättigheter och lagstiftning.
- Öppna förskolan arbetar med att utveckla rättighetsbaserad information och tematräffar för föräldrarna, där man ska ta in interna och externa aktörer.
- Gemensamma föräldragrupper.

Framgångsfaktorer och utmaningar för familjecentralen

En framgångsfaktor i arbetet hittills är att det finns ett stort engagemang i arbetsgruppen och en vilja att utveckla och förbättra insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck.

– Lindängen är ett område där det finns ett behov av nå ut med stöd i frågor kring hedersrelaterat våld och förtryck. Alla som jobbar här har ett stort engagemang och vill verkligen göra skillnad och kunna hjälpa till, säger Nadja Sjölin.

En utmaning har varit tidsutrymmet, att medarbetarna som deltar i projektet ska få till tillräckligt med tid för arbetet, utöver sina ordinarie heltidstjänster. En annan utmaning har varit brukarmedverkan och hur man ska arbeta utan att kränka eller skrämma bort besökare till familjecentralen på grund av arbetet med hedersrelaterat våld.

– Det är ett känsligt ämne, men vår tanke är att sakta men säkert bygga upp en relation till besökarna och på ett naturligt sätt nå ut till fler så att de ska känna sig bekväma med att komma hit, säger Nadja Sjölin.

En tredje utmaning som identifierats är sekretessen mellan verksamheterna, som försvårar arbetet i viss mån.

– Man kan ju be om samtycke och det gör vi alltid. Men det kan hända att någon säger nej och då måste vi såklart respektera det, säger Nadja Sjölin.

Arbete i linje med stadens politiska målsättningar

Hedersproblematik är ett prioriterat område för Malmö stad, och TSI Heder Malmö ligger i linje med stadens politiska målsättningar. Samverkansprojektet har uppkommit och förankrats i samverkansforumet barn och unga i Malmö (SBUM) tillsammans med styrgruppen för familjecentralen Lindängen. Projektet startade 2021 och ska hålla på till mitten av 2023.

Vi är ju fortfarande inne i en utvecklingsfas men förhoppningen är att vårt arbete ska kunna föras vidare och implementeras på andra familjecentraler, säger Nadja Sjölin.

Barn och vuxnas delaktighet – ett fortsatt utvecklingsområde

Ett fortsatt utvecklingsområde i projektet är hur barnen och de vuxna kan bli delaktiga i projektet. Anonyma enkätundersökningar i väntrum eller intervjuundersökningar har varit några förslag som tagits upp. Pandemin har dock begränsat möjligheten till att gå vidare med detta under projektets inledande fas. Hänsyn måste också tas till barnens ålder och mognad och med hänsyn till individers integritet.